

SADRŽAJ

■ EZA na Međunarodnoj konferenciji rada u Ženevi

Predsjednik EZA-e Bartho Pronk održao govor na plenumu; razgovori s predstavnicima ILO-a; susreti s predstavnicima članica EZA-e po zemljama *Stranica 2*

■ Bugarska predsjedava Vijećem Europske unije

Vesselin Mitov, međunarodni tajnik bugarskog Saveza sindikata PODKREPA iznosi svoja razmišljanja vezana uz bugarsko predsjedanje Vijećem Europske unije iz perspektive sindikalnih inicijativa *Stranica 3*

■ Stajališta: Radno zakonodavstvo u Rumunjskoj

Bogdan Hossu, predsjednik rumunjskog Saveza sindikata Cartel Alfa, iznosi svoja stajališta vezana uz situaciju radnog zakonodavstva u Rumunjskoj *Stranica 4*

RIJEČ UREDNIKA

Dragi čitatelji i čitateljice, dragi prijatelji i prijateljice EZA-e,

garancija za mlade ubraja se sa sigurnošću u program koji je Europska unija najbrže provela od svih programa ikad. Europska komisija nedavno je objavila rezultate monitoringa do 2016. godine: 2,2 milijuna nezaposlenih mladih manje i 1,4 milijuna tzv. NEET-ova (mladi u dobi od 15 do 24 godine koji se ne školuju, ne rade i nisu na osposobljavanju). Te su brojke doista značajne jer je za svaku osobu predstavljenu u tim brojkama povezana mogućnost nove životne perspektive. No u isto vrijeme nezaposlenost

mladih još uvijek je 15,3 %, a program je obuhvatio manje od 50% svih NEET-ova. Zbog toga se već govori o izgubljenoj generaciji - riječ je o generaciji prije svega u južnoj Europi koja ima malo mogućnosti da ostvari život o kakvom sanja. To ima posljedice i za poduzeća jer tko godinama nije zaposlen ili dugo radi u prekarnim zaposlenjima teško će steći povjerenje i kvalificirati se za buduće poslove rukovođenja. Na tržište dolaze i takozvani milenijalci, generacija Y. Mnoge sociološke studije pokušale su pobliže opisati tu generaciju i razumjeti je. Pripadnici te generacije slove za dobro obrazovane, ljubitelji su tehnike, interkulturalno su otvoreni i timski igrači...ali ne privlače ih baš rukovodeće pozicije i preuzimanje takve vrste odgovornosti, kao ni društveni prestiž, dugotrajan rad i igre moći. Zbog toga će poduzeća morati razmisliti o svojim stilovima rukovođenja i intenzivno investirati u obrazovanje mladih rukovoditelja kako bi mogli osigurati vlastitu budućnost u doba „budućnosti rada“.

Sigrid Schraml, generalna tajnica

Budžet Europske unije za budućnost

Europska komisija izašla je s prijedlogom za Višegodišnji financijski okvir (VFO) za razdoblje 2021.-2027. Taj dugoročni budžet predviđa raspodjelu financijskih sredstava po različitim političkim prioritetima. Europska komisija predlaže za spomenuto razdoblje povećanje vezanih sredstava (to je pravna obaveza za prikupljanje financijskih sredstava) u iznosu od 1,279 milijarde eura (u aktualnim iznosima). Taj bi prijedlog trebao izbalansirati rupu u financiranju rada EU-a nastalu zbog Brexita koja će se realizirati povećanjem doprinosa i financijskim uštedama. Kad je riječ o socijalnim izdacima, planirano je smanjenje od 7% budžeta za kohezijsku politiku. Nasuprot tome, prijedlog je da se udvostruči budžet za

Erasmus+ i za Europske snage solidarnosti. Europski socijalni fond će se preobraziti u ESF+ u kojem će se ujediniti sredstva ESF-a, Inicijative za zapošljavanje mladih, zatim Europskog fonda za pomoć najugroženijim osobama, Programa EU-a za zapošljavanje i socijalne inovacije i Programa za očuvanje zdravlja i tako stvoriti moćan instrument. Provedba tih različitih „socijalnih“ budžetskih linija bit će, očekuje se, usklađena s 20 načela Europskog stupa socijalnih prava.

Esmeralda Van den Bosch ■

EZA na Međunarodnoj konferenciji rada u Ženevi

Predsjednik EZA-e Bartho Pronk drži govor za delegate Međunarodne konferencije rada u Ženevi, 4. juni 2018.

Mi iz Europskog centra za radnička pitanja snažno se zalazemo za razvoj nove kulture u Europi čija su glavna obilježja ravnopravnost i bolja usklađenost profesionalnog i privatnog života“, izjavio je predsjednik Europskog centra za radnička pitanja (EZA) Bartho Pronk na plenumu Međunarodne konferencije rada (IAK) 2018. To je ostvarivo jedino „na bazi snažne pravne osnove“, istakao je Pronk. Tim zahtjevom Pronk se osvrnuo na izvještaj generalnog direktora Međunarodne organizacije rada (ILO) koji je govoreći o „ženama u svijetu rada“ vezano uz inicijativu ILO-a za žene ukazao na brojne postojeće izazove te izjavio: „...još smo daleko od cilja ostvarene ravnopravnosti, a put do cilja je spor, nesiguran i neravan.“

S tim u vezi predsjednik Pronk ukazao je na konferenciji ILO-a na višegodišnju EZA-inu platformu za ostvarenje jednakosti šansi i istakao: „EZA želi suradnju s ILO-om kako bi zajednički ostvarili cilj ravnopravnosti žena i muškaraca na radnom mjestu što brže, ravnomjernije i sigurnije.“

Cijeli govor možete naći na internetskoj stranici ILO-a

<http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/107/plenary/recordings/langen/index.htm>, „Video recordings of Plenary sittings“, 4. Juni 2018, vrijeme 3:35:05 do 3:40:50

Razgovori s dužnosnicima ILO-a

U znaku priprema za proslavu stogodišnjice ILO-a koja se održava 2019.godine, predsjednik Pronk je sa supredsjednikom EZA-e Piergiorgiom Sciacquom vodio mnoge razgovore u Ženevi. Predsjednik Upravnog odbora ILO-a Luc Cortebeek ukazao je tijekom razgovora na kojem je bio i zamjenik direktora i regionalni direktor za Europu i Centralnu Aziju Heinz Koller na važnost Globalne komisije (Global Commission) za budućnost rada. Ta komisija neće samo izrađivati preporuke za budućnost rada nego također i konkretne prijedloge vezane uz ulogu ILO-a za budućnost.

Cortebeek je iskazao svoju zabrinutost povodom sve prisutnijih tendencija nove „de-globalizacije“ za koju su već udareni politički temelji u nekim zemljama. Ta tendencija udaljevanja od međunarodnih organizacija i usmjeravanje na nacionalno orijentirane politike mogla bi u budućnosti oslabiti i ILO.

Teme razgovora vođenih i sa zamjenicom direktora za aktivnosti zaposlenika (ACTRAV), Annom Biondi i sa Pierrom Martinot-Lagardom, savjetnikom za društvena i religijska pitanja generalnog direktora ILO-a, ticala su se tema vezanih uz predstojeći jubilej ILO-a.

Upravo na tom području EZA želi dati svoj doprinos organizacijom seminara početkom 2019.godine. U suradnji s Cartel Alfa i uz sudjelovanje predstavnika ILO-a seminar će se baviti etičkim

pitanjima vezanim uz budućnost rada, a prikupljene ideje prosljedit će se zatim ILO-u.

Nove spoznaje iz svijeta digitaliziranih procesa rada bile su tema razgovora s vodećom ekonomskom znanstvenicom Odjela za znanstvena istraživanja ILO-a prof.dr. Irmgard Nübler. Najvažnija spoznaja tiče se obrazovnih sistema koji će u budućnosti morati težiti boljoj usklađenosti znanja s vještinama i sposobnostima te ih moći tako kombinirati da budu bolje povezani s digitalnim područjima. U isto vrijeme treba nastojati da se na novonastalim radnim mjestima budućnosti utkaju i vrijednosti dostojanstva ljudskog rada.

Sastanci s predstavnicima EZA-inih članica pojedinih zemalja

U okviru Međunarodne konferencije rada EZA je opet organizirala sastanak za razmjenu ideja i iskustava s predstavnicima EZA-inih članica koje su bile kao delegati na 107. sjednici ILO-a. Tema je bila bolja umreženost i bolja razmjena informacija vezanih uz diskusije vođene na konferenciji ILO-a. Posebno nas je radovalo da su na tim sastancima bili i Luc Cortebeek, Anna Biondi i Pierre Martinot-Lagarde i svojim priložima diskusiji obogatili sastanak. Ti sastanci su postali već tradicionalni i na njih se odazvalo mnogo predstavnika članica EZA-e.

Težišta Međunarodne konferencije rada

Uz diskusije vezane na temu „Socijalni dijalog i trodioba“ te uz pitanje kako će ILO efikasno nastaviti svoju razvojnu suradnju za podršku ciljeva održivog razvoja, delegati su bili posebno angažirani na razgovorima vezanim uz temu „Prestanak nasilja i maltretiranja na radnom mjestu“. Na kraju diskusije izrečena je nada da će na tom području doći do međunarodnog sporazuma koji će imati pravnu valjanost međunarodne norme. Kad bi se ta agenda uspjela ostvariti u jubilarnoj godini ILO-a, bio bi to važan signal za važnost ILO-a na području međunarodnog normiranja svijeta rada i društvenih pitanja.

Norbert Klein ■

Konsenzus, konkurentnost i kohezija preduvjet su sigurne, stabilne i solidarne Europe

Deset godina nakon pristupanja Europskoj uniji Bugarska je preuzela predsjedanje Vijećem EU-a, a time i odgovornost za upravljanje pregovorima vezanim uz zadnje inicijative Komisije EU-a. Politički ciklus EU-a bliži se svom kraju jer nam u junu 2019. predstoje novi izbori za Europski parlament.

Moto je bio „Zajedno smo jaki“. Ta je rečenica povezana s našom poviješću i ustrojem naše države, a ujedno je i misao vodilja ujedinjene i solidarne Europe. Danas je jedinstvo potrebnije nego ikada jer jedino složno možemo riješiti naše zajedničke probleme, očuvati naše zajedničke vrijednosti i našu zajedničku dobrobit i tako garantirati našu sigurnost i demokraciju.

Predsjedanje Vijećem EU-a obilježile su tri ključne poruke: konsenzus, konkurentnost i kohezija. To su temeljne europske vrijednosti za koje se zalaže i Bugarska, prirodni predstavnik zemalja zapadnog Balkana koje su na svom putu u Europu.

Predsjedanje Vijećem EU-a je istovremeno velik izazov i velika odgovornost pa su se zbog toga i sindikati naše zemlje angažirali i konstruktivno podržali vladu kako bi se ostvarili realistični ciljevi važni za našu budućnost i pritom poštivali principi transparentnosti i pravne države. Moj sindikat je već gotovo trideset godina odgovoran socijalni partner i sudjelovao je u svim inicijativama čiji je cilj bio realizacija ljudskog dostojanstva, demokracije, ljudskih prava, pravde, solidarnosti i pravne države.

Obrađene su tada mnoge socijalne teme: budućnost rada, mogućnosti poticanja koje nudi Europski socijalni fond, razvoj rane dječje dobi i osoba s invaliditetom. Stručnjaci PODKREPA-e aktivno su sudjelovali u tim diskusijama prezentirajući stajališta iz perspektive zaposlenika i tako omogućili dodanu vrijednost i sinergiju za ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju. Za vrijeme procesa izmjena ugovora o detašmanima, podržali smo prijedlog Komisije da se pojam „minimalna nadnica“ zamijeni pojmom „plaća“ jer će se tako omogućiti da svaki zaposlenik dobije dostojanstvenu plaću za jednako vrijedan rad.

Kada je riječ o Europskom stupu socijalnih prava, težimo razvoju pravnih instrumenata kojima bi se povećale šanse zapošljavanja, zatim ojačala koordinacija sistema socijalnog osiguranja i investicija u humani kapital, a važni su nam bili i jednakost šansi i politika koja ne diskriminira. Naš doprinos diskusijama vezanim uz Europski stup socijalnih prava smatramo jednom od naših najvažnijih obaveza za vrijeme bugarskog predsjedanja Vijećem EU-a.

Želja nam je da za vrijeme bugarskog predsjedanja Vijećem EU-a izoštri svijest za položaj zaposlenika. Uz to je vezano i naše sudjelovanje na vrlo važnoj konferenciji „The Future of Labour: A Life-Cycle Approach“ (Budućnost rada – pristup životnim ciklusima). Glavne točke našeg doprinosa bile su teme vezane uz mobilnost zaposlenika i zaposlenica. Podržali smo pritom prijedlog osnivanja Europske agencije za rad koja bi bila dobar mehanizam za socijalnu sigurnost netipičnih i samostalnih oblika rada i za posljedice digitalizacije i automatizacije na živote zaposlenih

Jedna od najvažnijih manifestacija koje smo organizirali bila je i internacionalna konferencija „The Voice of Integration of the Western Balkans“ (Glas integracije zemalja zapadnog Balkana). Sudionici konferencije usvojili su odluku vezanu za nove dimenzije radne i socijalne politike na putu integracije zemalja zapadnog Balkana u EU koja osnažuje angažman sindikata i poziva ih na aktivno uključanje u procese integracije. Taj je dokument predan bugarskom premijeru koji ga je razdijelio šefovima država i vlada zemalja članica i predstavnika balkanskih država. na sastanku na vrhu održanom 17.maja 2018.

Bugarska se nalazi na dnu skale Europske unije po visini plaća. Naša glavna inicijativa usmjerena je na smanjivanje te velike razlike. Sindikat PODKREPA priključio se kampanji Europskog Saveza sindikata za više plaće u Europi i savezu „Wage Convergence Alliance“ (Savez za konvergenciju plaća). Jedan od ciljeva tog Saveza je da se na europskoj razini ostvari sporazum između vlada zapadne i istočne Europe uz uključivanje

Veselin MITOV

rođen je u Sofiji 1959.godine. Oženjen je, ima sina i kćer. Magistrirao je lingvistiku (1985.) i ekonomiju (1989.). Od 1994. radi za bugarski Savez sindikata PODKREPA. 1997.godine imenovan je za voditelja međunarodne politike Saveza, a 2003. izabran je za međunarodnog tajnika. Na toj funkciji potvrđen je na tri kongresa i na toj je poziciji i danas.

Od 2007. član je Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EWSA), a od 2008. godine predsjednik je Odbora za socijalnu politiku bugarskog gospodarskog i socijalnog odbora. Uz to je i potpredsjednik EZA-e zadužen za regiju Balkan.

vanje socijalnih partnera, kako bi se približile razine plaća unutar Europe. Krajem juna u Sofiji se održala internacionalna konferencija sa značajnim sudionicima vezana uz Europski stup socijalnih prava. Bugarski sindikati tu su priliku iskoristili za predstavljanje „Wage Convergence Alliance“ široj javnosti. Bila je to završna konferencija našeg predsjedanja vezana za socijalnu temu koja je bila od izuzetne važnosti za sve zaposlenike u Europi!!

Veselin Mitov ■

Rumunjska – noćna mora zaposlenika?

Rumunjska je obilježena cijelim nizom proturječja: s jedne strane zemlja bilježi rekordne stope rasta, a s druge strane široko su rasprostranjeni siromaštvo i nejednakost. Iako je stopa nezaposlenosti niska, rad na puno radno vrijeme uopće nije siguran put za izlazak iz siromaštva jer jedna petina zaposlenih pripada kategoriji zaposlenih a vrlo siromašnih. Vrijednost te brojke dvostruko je veća od europskog prosjeka. Treba također ukazati na činjenicu da je 3,5 milijuna rumunjskih građana napustilo zemlju i zaposlilo se u drugim europskim zemljama. Ove godine došlo je do porasta plaća od 20%, ali mnogi zaposlenici dobivaju nižu plaću nego prije jer sada socijalne doprinose ne plaća samo poslodavac nego i zaposlenik. Rumunjsko gospodarstvo je u stalnom porastu prema svim pokazateljima, ali mehanizmi distribucije ne funkcioniraju jer nikako ne uspijeva stvoriti blagostanje u cijelom društvu na dobrobit svih.

Zakon o kolektivnom pregovaranju donešen je 2011. godine u jeku krize i po zahtjevu moćne Trojke (MMF, Europska komisija i Europska centralna banka). Tada su uvedena čvrsta pravila koja onemogućavaju ostvarenje granskih kolektivnih ugovora na nacionalnoj ili sektorskoj osnovi. Primjer za to je i da je pet godina prije stupanja na snagu tog Zakona bilo moguće sklopiti granske kolektivne ugovore – bilo ih je 47, ali poslije više niti jedan.

Vrlo je malen broj kolektivnih ugovora sklopljenih na razini poduzeća. Najnovije brojke nadzornih tijela pokazuju da je prošle godine potpisano 7200 kolektivnih ugovora. Od njih je samo 1200 ugovora „pravih“ jer je u pregovaranju sudjelovao sindikat. Većinu kolektivnih ugovora sklapaju „predstavnicima zaposlenih“. Prema Zakonu, sindikat mora zastupati najmanje 50%+1 od ukupnog broja zaposlenih. Ukoliko ta brojka nije ostvarena, tada pregovaraju o tarifama predstavnici zaposlenih, a u pravilu ih odabire uprava i ne raspolažu resursima kao sindikati.

U privatnom sektoru situacija je još dramatičnija jer tu postoji tek 767 kolektivnih ugovora koji pokrivaju tek oko 5% zaposlenih.

Direktna posljedica nedostatka sklopl-

Bogdan Iuliu HOSSU

predsjednik je rumunjskog nacionalnog Saveza sindikata „Cartel ALFA“. Inženjer je elektrotehnike, bavio se znanstvenim radom, a već je 25 godina aktivan sindikalac. Od 1996. do 2011. bio je zamjenik člana Upravnog odbora Međunarodne konferencije rada u Ženevi (ILO). Sada je na funkciji člana Upravnog odbora Europskog Saveza sindikata (EGB) u Bruxellesu.

jenih kolektivnih ugovora i nepravilne distribucije u rastu plaća je porast primatelja minimalnih plaća i nadnica čiji je broj porastao 6 puta, godine 2011 bilo ih je 8%, a 2011 gotovo polovica svih zaposlenika.

Primarna strategija privlačenja inozemnih investitora je politika niskih plaća, no takva je politika dugoročno osuđena na propast. Sloboda kretanja ljudi unutar Europske unije dovela je do toga da investitori zavedeni niskim plaćama i povoljnim poreznim olakšicama ne mogu više u Rumunjskoj naći kvalificirane radnike jer oni sve više odlaze u druge zemlje članice koje nude bolje radne uvjete i plaće. Po broju ljudi koji napuštaju domovinu u potrazi za boljim životom Rumunjska je na drugom mjestu u svijetu – na prvom je mjestu Sirija izmučena ratom. Od 3,5 milijuna Rumunja koliko ih živi u inozemstvu, većina je u aktivnoj i najproduktivnijoj dobi.

Unatoč pritisku sindikata i preporuka ILO-a sadašnja socijaldemokratska vlada, koja je na vlasti već šest godina, nije ništa poduzela kako bi anulirala mjere koje je prethodna vlada 2011. uvela. Umjesto toga donijela je još cijeli niz neoliberalnih mjera kao što je na primjer plaćanje socijalnih doprinosa

od strane zaposlenika. To je u suprotnosti sa Sporazumom Br. 102 ILO-a prema kojem doprinosi socijalnog osiguranja zaposlenika ne smiju prijeći 50% njegovih financijskih sredstava.

Ostaje tako pitanje zbog čega se vlada odlučila na takvo nedjelovanje iako su posljedice takvog zakona poražavajuće. Nedostatak političke vizije i nedostatna skrb i briga za dobrobit građana tek je dio odgovora uz ogroman i trajni pritisak multinacionalnih koncerna. To je razlog našeg podržavanja zajedničke Izjave o socijalnoj Europi, donešene u novembru 2017. godine u Göteborgu, ali jednako tako zalažemo se i za razvitak efikasnih instrumenata za provedbu Europskog stupa socijalnih prava. Europski stup predviđa da se neki minimalni postotak BDP-a koristi za socijalne ciljeve kao što su zdravstvo i obrazovanje te za investicije potrebne za sprječavanje socijalnog dampinga u Europi i tako spriječi da konkurencija među pojedinim zemljama dovede do stalnog daljnjeg srožavanja standarda. *Bogdan Iuliu Hossu* ■

IMPRESSUM

Izdavač

EZA

Europski centar za radnička pitanja

Johannes-Albers-Allee 2

53639 Königswinter

Tel. +49 - 22 23 - 29 98 - 0

Fax +49 - 22 23 - 29 98 - 22

E-mail adresa: eza@eza.org

www.eza.org

Redakcija

Sigrid Schraml (odg.), Matthias

Homey, Norbert Klein, Victoria

Znined, Esmeralda Van den Bosch

Dizajn i tisak

HellaDesign, Emmendingen

E-mail adresa: helladesign@web.de

Fotografije

EZA, Cartel Alfa

Izlazi

4 puta godišnje

Publikaciju financijski
podupire Europska unija